

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Sectio IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

ra: sed semper superstitiosa quae diximus vitanda; in primis numeri certi iteratio. quae illi vis attribuitur. Vnde sane oportet intelligere, quod magnus Cassiod. scripsit *b. multis efficax remedium in varijs malis fuisse trinam recitationem huius versu. Dirupsisti vincula mea, & c. ut non ipsa aeterna repetitioni sed in honore sanctissimae Trinitatis ter repetentis, deuotioni, Deus id derulerit, sed de orationum formulis mox plura.*

SECTIO IV.

C. Sexto, huc referenda vanissima omnium (*καλὸν δὲ οὐκ ἔστι*) animaduersione. de qua B. Chrysof. hom. 21. ad pop. Antioch. Et quid tandem sunt omina: Sape domum quis suam egressus hominem videt monoculum, vel claudicantem & ominatus est. Et postea, Si virgini occurreris, sterilis dies erit, si vero meretrici, dextera & plena, & multa mercatione plena.] mox ut par erat in hanc dementia inuehitur ut & Philemon apud Theodoret. *ὅταν ἴδω πικροχρόον. τα ἴδω πικροχρόον ἢ πικροχρόον ἢ πικροχρόον ἢ πικροχρόον ἢ πικροχρόον* & c. quod ita vertit Zenobius, cum videro obseruatiam qui sternuat, aut speculantem si quis accedat, perdam ego hunc hominem in vestigio. Subdit deinde auctores alios veterum ridetes superstitioem omnium Menandrum, Antiphonem, Arcesilanum, Diogenem Bionem. vide Theodor. lib. 6. de curand. Graecor. affect. in principio. Quod vero Aufonius tria tantum omnia agnoscit, eum refellunt caeteri qui plurimum meminere. forte de praecipuis tantum loquebatur. sed quae illa in re vanissima? D. Aug. sic scribit c. His adiunguntur millia inanisimarum obseruationum si membrum aliquod salierit, si iunctim ambulantes amicum, lapis, aut canis, aut puer medius interuenerit. arg. illud quod lapidem calcant tanquam dirempio-

A rem amicitia, minus molestum est, quam quod innocentem puerum colapso percutiunt, si pariter ambulatibus intercurrerit. Sed bellum est, quod aliquando pueri vindicantur a canibus. Nam plerumque tam superstitiosi sunt quidam, ut etiam tanem qui medius interuenerit, ferire audeant, non impune. Namque a vano remedio cito illo percussorem suum ad verum medicum mittit. Hinc sunt etiam illa limem suum calcare, cum ante domum suam transit: redire ad lectum, si dum quis se calceat sternutauerit: redire domum, si procedens offenderit: cum vestis a foricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam praesens damnum dolere. Vnde illud eleganter dictum est Catonis, qui cum esset consultus a quodam, qui sibi erosas esse caligas diceret a foricibus respondit, non esse illud, monstrum: sed vere monstrum habendum fuisse, si foricis a caligis roderentur.]

C vides quot genera hic fuisse a D. Aug. enumeretur. primo Salissatorium. de quo Isidorus tradit Salissatores seu Salitores vocari huiusmodi ominosos. Salissatio *παλμὸς* vet. glossario vocatur & palpitiatio: huius species a cilijs, vel oculis porissimae. isti Suidas & Theocritus meminere: illius Plaut. in Mil. glot. Praecantatrici, collectrici ariole, aruspice Flagitium est si nihil mittetur, quae supercilio spicit. & in Pseudo. Nisi quia futurum est, ita supercilium salit. vide Caellium lib. 7. c. 29. quo videtur referendum quod quidam sonitum spontaneum auri dextra, vel sinistree obseruant, ut si haec tintinet, inimicum, si illa, amicum, nostri putent memoriam tum recolere. de quo Aristinetus d. *ἀπὸ τοῦ βουβωνίου πρὸς τὴν αὐτίκην, ὅτι ὁ ἄλλος πρὸς τὸν ἀργὸν ἰσχυρῶς ἠκούει* nonne auris tibi resonabat quando tui lachrymans recordabar: & alicui huc pertinere videatur illud Lesbyae vatis a Veronenfi conuersum,

Sonitu suo te tintuant aures.

Quod illa dixerat: *ἄνομα δὲ ἀνομα*
ἔπει & apertius incertus quidam, sed
 antiquus e:

Garrula quid totis resonas mihi noctibus
 auris?

Nescio quem dicis nunc meminisse mei.
 Quod referre ad amatum sympathiam,
 nimis longe petitu. huc pertinet &
Spatulamāthia: quæ sit nuda spatularū
 inspectione. A corpore et sumitur omne
 sternutationis, & offensionis pedū,
 de quo mox plura dicemus.

Alia ducuntur ex nomine, alia ex
 fortuitis aliorū verbis, alia ab ijs quæ
 domi, alia ab ijs quæ in via cōtingunt.
 Ex nomine ductum illud, quod narrat
 Glycas de Augusto, cum Nicopolim
 vocasse, quæ extruxerat urbem: & ibi
 hominis ac asini statuas aheneas locasse:
 eo quod ea nocte, quæ Actiacam pugnam
 præcessit, in hominem incidere, qui
 asinum agebat, cumque illius de nomine
 sciscitatus fuisset: *michi quidem*
respondit ille nomen est, Euryches (h.
 Felix.) *asino vero, Nicon* (h. victor.) Ex
 verbis fortuito prolatis, quæ Cicero
 censuit proprie vocari omnia g, ut cum
 filia Consulibus bellum Perseo cogitan-

tis, patri dixit Perseum obijisse, quod
 erat Melitæi catelli nomē. *ὄνομα ὄνομα*
 (de quibus olim Xenocratem tradit
 Suidas librum cōposuisse) sunt apud
 Terentium, si introijt in aedes ater
 alienas canis, vel anguis: impluuium
 decidit de tegulis, vel gallina cecinit
 illud de cane, *caninam scauam* vocabat:
 ut ex Plauto alij notant de angue
 status etiam Xenocrates, & addidit
 de mustella etiam Dio Cassius lib. 58,
 & Plautus in Stichō. de angue quoque
 Theophrastus in notis superstitiosis,
 de gallina canente, docent Donatus
 in phorm. act. 4. Apuleius li. 9. de asino.
 ut hodie multi peccant, si salinum

euersum, vinum effusum, si crebrius
 vel rarius in mensa sternutatum: si
 in conuiuio verbum tristius pronun-
 ciatum, si quis crus cruri impouerit,
 ficanis vlulauit, coruus tecto infidēs
 crocitauit, & huiusmodi. Quæ foris
 eueniunt non sunt pauciora, & hoc
 genus vocant *ἰνδίων*, ut D. Augustin.
 retulit, & quæ Horatius canit,

Impium parca recinentis omen

Ducat, & prægnans canis, & ab agro
Rana decurrens lupæ Camerino

Fatag, vulpes:

Rumpet & serpens institutum

tale quoque gentiles iudicabant ob-
 uium habuisse Christianum ut narrat
 Photius, & colligas in Minutio nifal-
 lor & Tertul. Item si obuius, instabi-
 lis, abscessus, (sic Lucian. in Pseudolo.)
 cæcus, claudus, aut mulier sparsis cri-
 nib. Item leporem iter transuerso sal-
 tu velut diremisit, capram, aut aliud
 animal in via vidisse, & quod, ex irreligi-
 osa mēte hæreticorum profectum,
 habuisse obuium monachum, cuius
 etiam mentio apud Pet. Beletensem
 Epist. 65. & alia infinita, ut subiecta post
 finem huius sectionis tabula docebit.

Huic ominosæ obseruationi pluri-
 mum tribuere olim Romani, ut patet
 ex Ciceronis libr. de Diuinat. & Vale-
 rio Maximo li. 1. c. 5. Itē Græci & Ægy-
 ptij, ut docet Pausan. in Achiac. & Theo-
 phrast. in Characterisim, ubi multa ex-
 empla ponit a necnon Syri, teste S.S.
 in Regum historia l. 3. c. 20. v. 33. ubi le-
 gitur nomen *ominis*, quod D. Augu. b.
 negat se in sacris literis inuenisse. for-
 te incidere in libros in quibus nō ha-
 bebatur, *viri pro omine acceperunt, &*
pro sodere & rapuerunt, &c. oi ἀνδρες οἰωνῶν
ἔσπερον ἔσπερον ἔσπερον. ut nunc in LXX. le-
 gitur, vel potius *οἰωνῶν ἔσπερον* interpretatus
 est, in genere sunt augurati, ut & He-

braum

enter Ca-
 taleth.
 Virg.

annal p. 3

gl. 1. de di-
 uinat.

a. de su-
 perstitio.

b. lib. 1. ro-
 tract.

braum *Urnachas* generale est, & pro-
 ratione subiecti interpretandum. ideo
 noſter rectiſſime vertit *omen*. De ho-
 rum omniu vanitate legendi Pet. Ble-
 ſenſis. de epistol. 65. Franciſcus Picus c.
 VVimpina, Mich. Bedina. Benediſt.
 Pererius, & Iul. Sirenius : praecipua
 ratio eſt, quod cum omnia certā nul-
 lam cauſam habeant, ſed à caſu plane
 dependeant, in cōtrarios fere ſemper
 euentus rapi poſſunt. exemplo ſit illud
 Anchifae apud Virgiliū, q. viſos equos
 ſpem pacis ait facere, & bellū minari
 Longe autem diuerſa ſunt, omen for-
 titum arbitrio ſuo rapere, & ſignū à
 Deo, ex neceſſaria & ad honorē Dei
 tendēte cauſa, poſcere, quod in S. S. li-
 cite fecere, ſeruus Abrahā d. de quo
 optime illic in Commēt. locutus fuit
 Thom. Anglicus) & Gedeone, & Io-
 nathas f. & in aliis Hiſtoriis, Greg. VII.
 in cauſa Cardinalis Simoniaci, apud
 Martinum Polonum, & D. Auguſtin.
 g. & Clodouaeus Rex Francorum. h
 De omium variis ſpeciebus, ſi quis
 multa volet à noſtris diuerſa poterit
 legere Bleſenſ. de epist. 65. & Ioan. Sa-
 liſberienſem libro primo de Nug. curial.
 capite vltimo, dū meminere ea ab ipſo
 non approbati, ſed vt aulicorum vita
 commemorari: & notanda imprimis
 haec quae ſubiungit verba;

Cetera de genere hoc adeo ſunt multa lo-
 quacum

Vt laſſare queant Fabium.

Quibus quacumque domus inſtiterit,
 eam nec ab ipſa ſalute arbitror poſſe ſal-
 uari.]

Quare.

Concl. ſit, Omnia ſemper illicitem ob-
 ſeruare. nam licet Caiet. ſcribat: po-
 teſt homo abſq. omni praſagio cauere pru-
 denter ab imminentib. dubitādo ne praſens
 occuſus ſit ſignum futuri ex cōmuni vtri-

A uſq. cauſa caeleſti, vel etiam diuina prou-
 dentia: vt ſi quis cadens corporaliter, timeat
 aliquē caſum in ſtatu, vel honore, &c. pro-
 pterea tamen non deſiſtat ab operibus pru-
 denter agendis, ſed cautiſſime vigilet, &c. Po-
 teſt enim eſſe, vt iſte caſus ſit effectus cauſae
 futuri caſus, & propterea ſignificet illum.]
 hoc reuera eſt de valde raro nūquam
 contingentibus, & ſi quando contin-
 gat, iam non *omen* proprie dictum, ſed
 prodigium potius fuerit, à Deo miſſum,
 & ad *regeſconſentiu* licitam, pro morum
 emendatione, referendum. Equidem
 ſemper mihi viſa haec Caietani obſer-
 uatio portam pandere, ad ominofam
 iſtam obſeruationem, quae D. Auguſt.
 & aliis *kinaniſſima* ſemper viſa. nonne

(vtar verbis Ciceronis de Diuin.) hoc
 ſi ſuſcipimus, & pedis offenſio nobis, & ab-
 ruptio corrigiae, & ſternutamenta erūt ob-
 ſeruanda? Nonne ſemper praetextat ſu-
 perſtitioſus. offentionem quāuis pe-
 dum ſibi diuinam iram praetendere?
 quid enim aliud gentiles contende-
 bant? Nonne hoc in Tib. Graccho ob-
 ſeruarunt, quo die occiſus fuit, domo
 egredientem ad limen grauiſſime pe-
 dem loſſendiſſe? Nonne dicat, hoc i-
 de Crasso in fauſti praehii die accidiſſe?

D Nonne hoc de marito Laodamia
 ſcribit?

Cum foribus velles ad Troiam exire pa-
 ternis,

Pes tuus offenſo limine ſigna dedit.

Vt vidi ingenui, tacitoque in pectore
 dixi,

Signa reuerſuri ſint, precor, iſta viri. n

Nonne de ſe iam venia dignus Ti-
 bullus? qui cecinit:

O quoties ingreſſus iter mihi triſtia
 dixi,

Offenſum in porta ſigna dediſſe pe-
 dem. o

Quid ſi enim dicerent, euentū hūc

k D. Aug
 d. c. 20. Pi-
 co VVim-
 pina Sire-
 nio. Medi
 Pererio, Sa
 liſberienſi
 & Bleſenſ
 Val Max
 l. 1. c. 4. Plu
 tarch. in
 Gracchis.
 m Plutare
 in Crasso.

n Ouid in
 Heroid. e
 piſt.

o lib. 1. e
 leg. 3.

ab eadē prouenire causa prouidentie, A
 à qua mortes & strages istorum? Nō-
 ne Caietano iudice absolūdi? Sed ob
 nēiat aliquis. B. Marcus Euāgelista. E-
 uangelizandi causa, nauigio Alexan-
 driam petens cum nauē egredieretur,
 calecum rupit, atq; Deo gratias agēs,
 iter suum expeditū esse perhibuit. Re-
 spond. hoc est apocryphis proferri. De-
 inde, ut utar verbis Pet. Blesensis. *Quis*
quid alij credat, ego indubitate credo, san-
ctum Euangelistam, hoc non ex superstitiosa
curiositate dixisse, cui etsi nunquam calcens
ruptus esset, ei tamē sui expeditionem itine-
ris, per Spiritum sanctum Dominus reuelaf-
set. Sic ille: qui addit aliud omē, eorū
 qui, si in itinere aliquis interroget,
 quo proficiscantur, subito recitat. Ni-
 tuntur factō Iudith, 8. re. 33. que disce-
 dens inhibuit, ne quis eam quo profi-
 cisceretur, interrogaret, quasi inter-
 rogatio aliquid ominis habuisset, q̄
 susceptū iter potuisset impedire. Sed
 hoc est sinistre interpretari mentem
 sanctæ vidua, quæ id vetuit tātum ne
 quis allocutione & salutationibus e-
 ius inceptū moraretur; vel ne curio-
 sius, quid egressa faceret, scrutaretur.
 De sternutamentis semper erit quo ex-
 culent. incidat in aduersū aliquid, qui
 sternutat. ducet ab eadē causa utrum-
 que euentam. fit felicior alius, & opta-
 tis potatur, id ipsum dicit signū fuisse
 successus, & nō à naturali, sed super-
 na cœlesti causa cōmuni id euenisse.
 Sane sternutationū medium omē cē-
 suere veteres, ut notatum Scholiasta
 Theocriti p. idēq; sternutate aliquo,
 astantes illi bona verba dicebant: ut si
 quid portēderetur mali: id fausta pre-
 catione auerterent q̄ matutinam ster-
 nutationem profus infaustam: me-
 ridianā firmissimi auspicii, & conatus
 nō irriti indicium rebantur, etiā Ari-

stot. auctore, maxime si à dextro late-
 re. Vide Propertius. r

Nunctibi nascenti primis (mea vita) dieb.

Aridus argutum sternuit omen amor.

Et Catullus, de Acme & Septimio,
 u sternutationis dextre approbationē
 vocat auspiciū bonum. Quid? quod
 & pedum obseruabāt, & Græcis qui-
 dem omē erat bonum, ut ex Hymno in
 Mercurium: Latinis infaustum cense-
 batur, ut ex Catone de re Rustica fuit a-
 liis obseruatum, De Sorico auspicio
 æque ridiculi veteres, de quo præter
 Plin. in Histor. natural. etiā recte ac-
 ciipiunt illi Ausonii,

Quadrupes auspicius qui iungitur osci-
nibus? Mus.

Vide N. lib. I. Auson. lect. capit. 25.

Sed hæc suffecerint de nugis omniū,
 de quibus etiam nonnulla Polydorus
 3. de prodigijs & Nausica libr. 2. mirabi-
 lium.

Hic inferenda est Tabula hoc signo
 notata.

SECTIO V.

Septimo, potest nonnunquam vana
 obseruantia contingere in strenis
 primo anni die dandis. Solebant Ethni-
 ci Kalendas Ianuar. (ut docent Suetō.
 & Ouid. x) magna solennitate cele-
 brare, in honorē Iani, & inter cetera
 tunc inuicē dare strenas, in omen siue
 precationem bonā anni prosperē de-
 cursuri: vel aliorum multorum adiu-
 cendorum. nam dicta quasi *trens*, &
 ternarius perfectionis atq; plenitudi-
 nis index. eo quod tria sint omnia Ari-
 storeli a. Has strenas propter huiusmo-
 di superstitiones, cōcil. Antistiodorē-
 se vocat diabolicas b, verba sunt: Non
 licet Kalendis Ianuarijs veculo aut cer-
 uolo facere, vel strenas diabolicas obser-
 uare:

p In Thali-
 sis & Epi-
 thala.
 Helenes.
 q Plinius
 lib. 28. c. 2.
 Apuleius,
 de asino
 lib. 2.
 r Sect. 33.
 præf. em.
 c. 11.
 s Xenop-
 phon. an-
 tiqu. lib. 6.

lib. 2. c.

lib. 3.

lib. 3.